

SITUACIJA I OČEKIVANJA MLADIH DANAS

Lush Gjergji

O situaciji i očekivanjima mladih danas mnogo se piše i govori, ali često se daju i razne interpretacije koje su više osuda negoli suočenje sa stvarnošću. Na taj način jaz između generacija samo raste stvarajući napetost i nepovjerenje, a time još više problema i poteškoća za sve.

Izgleda kao da današnji mladi nemaju više povjerenja ni u koga, ni u ljude, ni u ideje ni u strukture, a niti u sebe (mislili su da mogu promijeniti i preokrenuti svijet; sjetimo se samo raznih pokreta mladih u svijetu, posebno studenata 1968. godine, a i kasnije). Traže radikalne promjene kod drugih, a često su puta premalo spremni angažirati se za vlastitu promjenu, zapravo u „magli“ traže smisao i sadržaje života. Često puta potcjenjuju i ne žele puno znati o prošlosti, nego su više projektirani prema budućnosti. U neprihvatanju i nepovjerenju prema tuđim iskustvima i pravilima žele imati „osobni moral“, „osobne stavove za život“, „osobnu budućnost“. Ali ipak ne možemo i ne smijemo ostati samo na ovim ili sličnim fenomenima, nego valja tražiti što nam oni time poručuju, što zapravo traže i očekuju. Traže jedino autentične osobe koje više govore životom negoli riječima.

U ovoj situaciji svećenik, sestra, kateheta i katehista nisu oni koji trebaju dati posljednju riječ o mladima danas, nekakve procjene, nego

„treba s njima uspostavljati zajedništvo, komunikaciju“ (Aldo Aluffi, *Il prete l'uomo della comunicazione*, ELLE DI CI, 1978, str. 49.).

Katehizacija ne djeluje tek tako izvana, nego iznutra, duboko, i zato ima povlašten položaj u odnosu na mlade, koji su često puta samo izvana nemogući, agresivni, nestrpljivi, nezainteresirani itd, dok u dubini imaju velike potrebe za istinom, pravdom, ljubavlju i autentičnim vrednotama. Ako ih svojim životom ne pozivamo na zajedništvo, na ove i mnoge druge vrednote, onda im nismo istinski prijatelji.

Mladi ne prihvaćaju nikoga tko im govori svi-soka, izvana, tko ne sudjeluje u njihovu životu, bez prijateljstva i povjerenja. Zato često nije u pitanju sadržaj ili odbacivanje vjere kod mladih, odbacivanje Boga i Crkve, koliko možda način kako to mi njima predstavljamo.

Evo konkretnog primjera iz mojeg iskustva u katehizaciji odnosno u susretima s mladima. Jednom prilikom govorio sam mojoj grupi mladih o sakramentu izmirenja (ispovijedi) i o prisutnosti Božje ljubavi među nama, za nas, o euharistiji. Nastojao sam što više unijeti samoga sebe u taj susret s njima. Činilo mi se da sam dosta uvjerljivo tumačio. To su valjda i oni primjetili te će mi jedan nakon izlaganja:

„Velečasni, vidim da je ovo što nama govorite, za Vas vrlo važno, da Vam je stalo do toga.

Ali to nije dosta. Znete kako sam doživio sebe slušajući Vas, otprilike ovako slikovito rečeno: Vi ste se popeli na neki zid, ili još bolje brdo, s tog položaja vidite nove vidike i onda o tome govorite nama, a mi smo još dolje. To je lijepo, dobro i korisno, ali bilo bi bolje kad biste sišli među nas i kada biste nam pomogli da se i mi popnemo gore, pa bismo tako zajedno doživjeli ono što nam sada tek govorom želite prenesti. Tada bi vjerojatno trebalo manje riječi i tumačenja, a bilo bi nam svima ljepše i bolje.”

Razmišljajući malo dublje, ima pravo taj mladi čovjek jer kad govor prethodi iskustvu, onda je prazan, često puta nerazumljiv, siromašan, jer je život (iskustvo), a još više život s Bogom puno bogatiji od bilo koje riječi. Teško je riječima prenositi obično ljudsko iskustvo, doživljaj, izlet, šetnju, ljepotu prirode i umjetnosti, a kamoli iskustvo vjere, Boga.

Spustiti se ali ne ostate dolje, nego se polako, mukotrpno, zajedno uzdizati, tražiti, poštivati ritam života, hoda, rasta, potreba, iskustva zajednice, to je, čini se, prava metodologija, egzistencijalno otvaranje i življenje čovjeka u konkretnosti svakidašnjice, i Boga, kroz ovu prizmu i perspektivu.

Iz iskustva mogu reći da je bilo lakše govoriti, moliti i svjedočiti o ispovijedi, misi i pričesti kad smo se dobro i temeljito pripremili za takve susrete, nakon intenzivno proživljene ispovijedi i pričesti.

Mladima treba naći konkretne ljude, svjedoke, prijatelje, koji će ih uputiti u traženje (vidi A. Aluffi, *nav. dj.*, str. 50.). Tko nije čovjek komunikacije u ljudskom iskustvu, tko ne dijeli život i iskustvo svakidašnjice, još manje može biti čovjek koji otkriva Boga, život po vjeri (vidi Aldo Aluffi, *nav. dj.*, str. 20–27; 68–71.).

Liturgijska obnova ima težište na svečanostima, blagdanima, nedjeljnim susretima naroda Božjega, dok je kateheza bila i ostala uglavnom preko tjedna, običnim danima, pa se smatrala drugorazrednom zbog ovih ili sličnih razloga:

– Nije bila ili još nije u dovoljnoj mjeri uključena u svakidašnji život da bi paralelno s raznim sferama odgoja mladih bila odgojni faktor u „*stvaranju ili podupiranju novog mentaliteta*” (Luigi Olgiati, *La catechesi e la parro-*

chia, chiesa locale, ELLE DI CI, 1979, str. 21.).

– Život ljudi ne odvija se samo nedeljom i blagdanima nego svaki dan, štoviše baš radnim danima jer je danas sve teže okupljati ljude nedeljom i blagdanima (vikendi, odmor...).

– Katehizacija je dosad previše bila vezana i za funkciju sakramenata (sakramentalna katehizacija), tako da se time potcjenjuje odgoj u vjeri pa i sami sakramenti. A sakramenti su se takvim vjeronaukom previše otcijepili od života vjere, od konteksta, od vrijednosti jedinog sakramenta – KRISTA, CRKVE. Time je stvoren mentalitet privremene ili prigodne katehizacije, kao npr. za prvu ispovijed ili prvu pričest, za krizmu, za vjenčanje, a ne stalne i permanentne, kao što je i sam život vjere koji se provjerava svakidašnjicom.

Da bismo to postigli, potrebna je dijaloška katehizacija s Bogom, s Crkvom, sa sredinom i konkretnim osobama koje katehiziramo, u ovom slučaju s mladima, sa svakim posebno i sa svima skupa kao zajednicom jer jedino tako možemo biti u stavu zajedničkog traženja odgovora na temeljna pitanja koja nameće mladima svijet današnjice. „Mudrost koju kateheta (odnosno kateheza) daje trebala bi imati *okus istine: okus Božji i okus ljudski*” (L. Olgiati, *nav. dj.*, str. 24–25.).

Mentalitet „nedjeljenosti”, da se tako izrazim, kao da je samo nedjelja „dan Gospodnji”, dok su ostali dani samo naši, samo za nas, u biti dijeli čovjeka otprilike ovako: puno za sebe, za društvo, za svakidašnje brige, poslove i potrebe, a za svaki slučaj barem nešto i „za Boga”, neke obrede ili ceremonije, koje pomalo poprimaju i magijski karakter jer se ne sudjeluje dovoljno, tek toliko da se barem na momente smiri današnji čovjek, koji djeluje umorno i napeto, koji traži neku luku spasa barem jednom nedjeljno na nekoliko sati. Tako je nedjelja dan bježanja od samoga sebe, od posla, od društva, od drugih...

Župna zajednica nije i ne bi smjela biti samo „servisna usluga”, niti „hitna pomoć”, niti „zona parkiranja” (L. Olgiati, *nav. dj.*, str. 27.), nego Crkva „otvorenih vrata” kako ju je rado označavao Rahner, ili možda još bolje Crkva otvorena srca za sve da bi tako vjernici mogli biti jedno, da bi svijet mogao vjerovati

(Usp. Iv 17,21). Da vjerska istina ne bi ostala samo teorijska, hrana za mozak, a ne i za srce i život, treba naći konkretnu primjenu jer mladi sve vrednuju kroz prizmu života: što mi to znači, odnosno što može značiti za moj život? Katehizacija je zapravo „škola Božja” za život, pa prema tome „škola života”, ili nije važna.

Izgleda da nema dovoljno povezanosti između katehizacije i župne zajednice, ili još gore, nema možda pravih, istinskih župnih zajednica, pa zato katehizacija nema željenih uspjeha, ili obrnuto, istinska katehizacija teži prema stvaranju autentičnih kršćanskih zajednica. Sjetimo se ukratko samo nekih činjenica: prva ispovijed i prva pričest, pa stanika, nema ih više za jedno vrijeme, onda dolazi potvrda, pa ih opet nema više, onda vjenčanje itd. kao neka vrsta padobranaca ili gostiju a ne stalno uključenih vjernika u živu i djelotvornu zajednicu koja se zove župa.

Katehizacija treba stvarati zajednice jer jedino zajednice mogu efikasno i konkretno katehizirati, a to je uloga kršćanskih zajednica, župa u odnosu na sve kategorije vjernika, posebno mladih i odraslih.

„Crkva je dio čovječanstva koji je efikasan (uspješan) znak Kristov, ne zato što živi neki drugi život, nego što živi svakidašnjicu zajedno s drugim ljudima, ali na drugi način, a to što karakterizira taj drukčiji način života jest život s Bogom” (R. Coffy, R. Arro, *La Chiesa segno della salvezza per gli uomini*, ELLE DI CI, 1973, str. 48.). To je ono što je davno zapisano u „Pismu Diogenetu” (drugo stoljeće poslije Krista), gdje se govori da se kršćani ne razlikuju od drugih ljudi nekim specijalnim jezikom, nošnjom, hranom, običajima itd. tj. vanjšti-

nom, nego nutrinom, životnim opredjeljenjima, i onda se donosi usporedba: ono što je duša u tijelu to je kršćanin u svijetu (LG 38).

Zanimljiva je etimologija ili etimološko značenje same riječi kateheza i katehizacija, što dolazi od katekeo – au u biti znači ovo: pro-uzrokovati jeku ili učiti živim glasom tako da govor učitelja bude kao jeka na pitanja učenika, a odgovori učenika da budu jeka na pitanja učitelja (Vidi O. Lugiat, *nav. dj.*, str. 72.). Egzistencijalno prevedeno za nas to znači: katehizacija jest odnosno treba biti: odgovor na pitanje današnjeg čovjeka, koje on na najrazličitije načine postavlja sebi, drugima, Bogu, i odgovore koje Bog pruža čovjeku preko svoje Crkve katehizacijom. Učitelj još više prijatelj i brat, otac – Bog – daje odgovore, čak život svojoj djeci. Jeka pitanja i jeka odgovora susreću se i nadopunjuju, izazivaju dijalog. Katehizacija je dakle, po mojem mišljenju, svakidašnji intenzivni dijalog s Bogom, s konkretnom sredinom, s čovjekom, a kršćanska zajednica jest „*teološko mjesto*”, kako je rado govorio papa Pavao VI, gdje se ta poruka provjerava, živi i prenosi na ostale članove zajednice.

Bilo bi nasilje natjerati sve učenike na posve jednaka pitanja i posve jednake odgovore, ili na jednako pisanje, čitanje, pjevanje, što uostalom nije ni moguće.

Ako u katehizaciji ne poštivamo hod, potrebe i položaje pojedinaca, dolazi do krutog i grubog nasilja u odnosu na osobnost, savršenstvo i stvaralaštvo Boga, koji je bogat Stvoritelj, a ne bogata „kopija”. U katehizaciji pojedincima treba pomoći da dođu do dijaloškog i skladnog jedinstva, što uvijek traži veliku kreativnost i pojedinaca i zajednice.